

КОНСПЕКТ

за конкурсен изпит за докторанти по професионално направление

3.5. Обществени комуникации и информационни науки

Медии и комуникации–Интеркултурна комуникация

2026/2027 г.

1. Основни причини за конфликти между „различните“: предразсъдъци и етноцентризъм; конкуренция за ресурси; различни ценности и норми. . Мултикултурализъм. Разбиранията за културата. Съпоставителните изследвания на Хеерт Хофстеде.
2. Теории за цивилизациите. Теорията на Арнълд Тойнби. Теорията на Самюъл Хънтингтън за сблъсъка на цивилизациите. Цивилизационни особености в развитието на Русия.
3. Религия и секуларизъм в съвременния свят. Особенности на религията. Дебатите за исляма и мюсюлманите. Съпоставката между Библията и Корана. Самюъл Хънтингтън за „кървавите граници на исляма“.
4. Религиозността като социално-психичен и културен феномен. Научни подходи за изследване на религиозността. Религиозна идентичност: основни елементи. Вярa и религиозност в постмодерността: социални и културни процеси.
5. Мултикултурализъм и медии. Малцинствата в САЩ: афроамериканци, латиноси, азиатци и други; интегриране на имигрантите. Ромите в България. Основни журналистически правила за отразяване на „различните“ в расово, етническо и религиозно отношение. Медийното отразяване на конфликтите във Войводиново (2019 г.) и Катунца (2011 г.) Самореализиращо се пророчество.
6. Образът на културния „друг“. Цветан Тодоров за взаимното възприемане на испанци и индианци при завладяването на Америка. Предразсъдъците. Образът на ромите в киното. Образът на мексиканците и индианците в уестърните.
7. Колективната „аз-концепция“. Ролята ѝ в интеркултурната комуникация. Колективна самооценка и локус на контрол.
8. Колективна памет и културна травма: реалност, митове и наративи
9. Културни идентичности: видове, развитие и трансформации в процесите на глобализация.
10. (Не)толерантност и комуникация. Езикът на омразата.

11. Културен шок и адаптация в мултикултурното общество.

Библиография

Амалипе, Център за междуетнически диалог и толерантност. Наръчник по толерантност. В. Търново, 2013, стр. 8–26.

http://www.amalipe.com/files/publications/Narachnik_tolerantnost_joint_BG.pdf

Антонова, Весислава. Мултикултурализъм. В: Пешева, Маргарита, Милко Петров и Мария Попова (съст.) *Дигиталните медии*. В. Търново: Фабер, 2012, с. 86–90. Цялата книга е достъпна онлайн на сайта на електронното списание „Медиите на 21 век“.

Арънсън, Елиът. *Човекът – „социално животно“*. София: Дамян Яков, 2009, с. 381–449 (гл. 7, „Предразсъдъците“). Книгата може да бъде намерена в интернет като pdf файл.

Гидънс, Антъни. *Социология*. София: Прозорец, 2003, с. 437–475 (гл. 16, „Религия“).

Кирилов, Светлозар. Коранът или Библията – коя от свещените книги съдържа по-толерантни идеи? Медиите на 21 век, 22 декември 2021.

<https://www.newmedia21.eu/analizi/koranat-ili-bibliyata-koya-ot-sveshtenite-knigi-sadarzha-po-po-tolerantni-idei/>

Ефтимова, Андреана. Двойнственият език на медиите. Езикът на политическата коректност срещу езика на омразата. „Просвета“, 2017.

Кирилов, Светлозар. Руската изключителност – цивилизационни търсения и мека власт. Медиите на 21 век, 14 август 2022. Достъпно на:

<https://www.newmedia21.eu/analizi/ruskata-izklyuchitelnost-tsivilizatsionni-tarseniya-i-meka-vlast/>

Кирилов, Светлозар. Коранът или Библията – коя от свещените книги съдържа по-толерантни идеи? Медиите на 21 век, брой:22 декември, 2021. Достъпно на:

<https://www.newmedia21.eu/analizi/koranat-ili-bibliyata-koya-ot-sveshtenite-knigi-sadarzha-po-po-tolerantni-idei/>

Кирилов, Светлозар. Отразяване на конфликта във Войводиново в три български онлайн медии. Годишник на СУ, Факултет по журналистика и масова комуникация, Том 26, 2019, стр. 195-222. Статията е достъпна на:

<https://annual.uni-sofia.bg/index.php/fjmc/issue/view/8/3>

Кирилов, Светлозар. Циганите в източноевропейското кино. Медии и език, 17 юни 2018.

<http://medialinguistics.com/2018/06/17/%D1%86%D0%B8%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%B2-%D0%B8%D0%B7%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D0%BA%D0%B8%D0%BD%D0%BE/>

Кирилов, Светлозар. Шерифска значка, револвер и здрави юмруци – възход и залез на уестърна. Медиите на 21 век, 5 дек. 2017 г.
<https://www.newmedia21.eu/atelie/sherifska-znachka-revolver-i-zdravi-yumrutsi-vazhod-i-zalez-na-uestarna/>

Кирилов, Светлозар. Отношенията между бежанци и американци в Сиракюз, щата Ню Йорк. Годишник на СУ, Факултет по журналистика и масова комуникация, брой:24, 2017, стр. 109-126. <http://unilib-dspace.nasledstvo.bg/xmlui/handle/nls/159>

Кирилов, Светлозар. Интеграцията на чернокожите в САЩ и ромите в България – "мисията невъзможна"? , Годишник на СУ, Факултет по журналистика и масова комуникация, брой:20, издателство: Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2014, стр. 151-165. <http://unilib-dspace.nasledstvo.bg/xmlui/handle/nls/159>

Кирилов, Светлозар. Катунца и тресавището на самореализиращото се пророчество. Медии и обществени комуникации, бр. 15, януари 2013 (<http://media-journal.info/?p=item&aid=219>)

(Статията е публикувана и в: Дневник на Шестия медиен панаир. София: ФЖМК, 2012, с. 34-39).

Кирилов, Светлозар. Трудностите в диалога между културите. *Медии и обществени комуникации*, бр. 17, юли 2013 (<http://media-journal.info/?p=item&aid=233>)

Кирилов, Светлозар. Защо обичаме да мразим „другите“? *Медии и обществени комуникации*, бр. 10, май 2011 (<http://media-journal.info/?p=item&aid=153>)

Петкова, Дияна. Религиозност, идентичност и постмодерност: изследвания по интеркултурна комуникация и съпоставителна народопсихология, София: СУ, 2024 <https://uni-sofia.academia.edu/DianaPetkova>
<https://www.academia.edu/124663930/>

Петкова, Дияна. (съст.) Религиозните идентичности в постмодерния свят: Интеркултурни и комуникационни аспекти, СУ, София, 2020
<https://www.academia.edu/44366154/>
<https://uni-sofia.academia.edu/DianaPetkova>

Петкова, Дияна. Локусът на контрол в българската култура и комуникационният му израз в разговорната реч
<http://medialinguistics.com/2020/12/27/locus-of-control/>

Петкова, Дияна. Културни идентичности в интеркултурен диалог. Фабер, 2013.
<https://www.academia.edu/18133438/>

Петкова, Дияна. Балканизацията – другото лице на глобализацията. Кама, 2004.
Тейлър, Чарлс. Мултикултурализъм. Изследване върху политиката на признаване. „Критика и хуманизъм“, 1999.

Тодоров, Цветан. Завладяването на Америка. Въпросът за Другия. София: Университетско изд. „Св. Климент Охридски“, 1992, стр. 124-177 (или по-ново издание).

Тойнби, Арнълд. Изследване на историята. Том 1. София, 1995, с. 25–41 (гл. I, „Единица мярка в историческото изследване“). Достъпно на сайта „Читанка“, <https://chitanka.info>

Тойнби, Арнълд. Изследване на историята. Том 1. София, 1995, с. 154–227 (гл. VII, „Предизвикателството на средата“) и с. 257–262 (гл. VIII. 4. „Въздействието на исляма върху християнството“). Достъпно на сайта „Читанка“, <https://chitanka.info>

Тойнби, Арнълд. Изследване на историята. Том 2. София, 1995, с. 108–121 (гл. XVI. 4. „Възмездие на творчеството: Идолизиране на мимолетни институции“). Достъпно на сайта „Читанка“, <https://chitanka.info>

Халбвакс, Морис. Колективната памет, „Критика и хуманизъм“, 1996.

Хофстеде, Хеерт. Култури и организации. Софтуер на ума. София: Класика и стил, 2001 (или по-новото издание от 2015 г.)

Хънтингтън, Самюъл. Сблъсъкът на цивилизациите и преобразуването на световния ред. София: Обсидиан, 1999, с. 175–219 (гл. 6) и с. 220–255 (гл. 7). Достъпно на сайта „Читанка“, <https://chitanka.info>

Хънтингтън, Самюъл. Сблъсъкът на цивилизациите и преобразуването на световния ред. София: Обсидиан, 1999, с. 355–384 (гл. 10 „От войни на прехода към войни по линията на разлома“). Достъпно на сайта „Читанка“, <https://chitanka.info>

Petkova, Diana ‘Silenced Voices and Speaking Up: a Case Study of Romani People in Europe’ Journal of Silence Studies in Education, vol.1, 2021
<https://jsse.ascee.org/index.php/jsse/index>
<https://jsse.ascee.org/index.php/jsse/article/view/1>

Petkova, Diana. Death, After-Life and Rebirth. Cultural Transfusion of Ideas, IN: Funes. Journal of Narratives and the Social Sciences,
[Death After Life and Rebirth Cultural Tr.pdf - Funes. Journal of narratives and social sciences 2018 | Vol. 2 Death, After-Life and Rebirth: Cultural | Course Hero](#)